

בשבילך בני

עלון חינוכי שבועי ע"י ארגון שבילים

מאמר 52

חינוך לתפילה

[פרק שביעי]

נקודות למחשבה
בשבילי חינוך הנוער בדורנו

נכתב בסייעתא דשמיא ע"י

אלחנן בלאאמו"ר רבי נחום זאב שליט"א קרביץ

ארגון שבילים – כל אחד והשביל שלו

מחבר הספרים רבי המכר - מה את מחפשת??? / מה אתה מחפשת???

להצטרפות לרשימת התפוצה

שאלות, הארות ותגובות shvilim@okmail.co.il

שבילי

כל אחד והשביל שלו

חינוך לתפילה

[פרק שביעי]

במאמרים האחרונים עסקנו בעיקר בענין החינוך לתפילה, והכוונה היתה לתפילת שחרית מנחה וערבית. השבוע אנחנו רוצים לעסוק בחינוך לתפילות בכל שעות היממה. משום מה, כאשר אומרים 'תפילה', דבר ראשון עולה במוחנו תפילת שחרית מנחה או ערבית. מחשבה זו נובעת מכך שעיקר השיג והשיח במוסדות הלימוד ובתוך הבית בענין התפילה, הוא בהקשר לשלשה תפילות ביממה שאנו מחויבים להתפלל, והזנחנו מעט את הדיבור אודות התפילה בשאר שעות היממה. [והראיה, שיש קהילות שכאשר נשאל אותם מה זה תפילה, הם יענו בפשיטות 'הדיבור עם ה' – וממש לא יעלה במוחם דבר ראשון ענין השלש תפילות ביממה, וזה רק משום שבהליתם, עוסקים תדיר בחשיבות הדיבור עם הבורא בכל שעות היממה, בכל נושא וענין].

ידועים דברי הרמב"ם (ספר המצות מצוה ה, הלכות תפילה פ"א ה"א) שאדם מחויב מן התורה להתפלל בכל יום, שנאמר (שמות כג כה) 'ועבדתם את ה' אלוהיכם', ומפי השמועה למדו שעבודה זו היא תפילה, שנאמר (דברים יא ג) 'ולעבדו בכל לבבכם', אמרו חכמים איזו היא עבודה שבלב זו תפילה. והשלש תפילות שאנו מתפללים בכל יום אינם מן התורה, אלא חיוב מתקנת חכמים. אמנם דעת הרמב"ן (על הרמב"ם בספר המצות שם) שכל התפילות הם מדרבנן, חוץ מהתפילה בשעת צרה שחיובה מן התורה.

בספר החינוך (מצוה תלג) כתב לגבי מצות עבודת השם יתברך בתפילה בכל יום, בזה הלשון: ונוהגת מצוה זו בכל מקום ובכל זמן בזכרים ונקבות, והעובר על זה ועמד יום ולילה בלא תפילה כלל ביטל מצות עשה זה כדעת הרמב"ם ז"ל, ומי שצר לו ולא קרא אל השם יתברך להושיעו ביטל עשה זה כדעת הרמב"ן ז"ל.

הנה דברים שכתב החפץ חיים (לקוטי אמרים פ"י): כל הצרות הרבות הבאות עלינו, שאיננו ניצולים מהם, הנה מפני שאין אנו צועקים ומרבים בתפילה עליהם, כי לו התפללנו ושפכנו שיח לפני הקדוש ברוך הוא, בודאי לא ישובו תפילותינו ובקשותינו ריקם. ולא יסתפק האדם במה שמתפלל השמונה עשרה שלש פעמים בכל יום, אלא כמה פעמים ביום צריך לשפוך תפילות ובקשות בינו לבין עצמו כשהוא בביתו מעומקא דליבא, עכ"ד. מבואר בדברי החפץ חיים, שעלינו להרגיל את עצמנו, כמה פעמים ביום, לדבר עם הקדוש ברוך הוא. להודות על העבר, על המתנות שהוא חונן אותנו בכל עת ובכל שעה, ולבקש על העתיד...

[כמובן, אין כוונת החפץ חיים שלא נקבל באהבה את גזירות הבורא, שכן פעמים בכל יום, בשעה שאנו מקבלים על עצמנו עול מלכות שמים בקריאת שמע, אנו אומרים 'ואהבת את ה' אלוהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך', וכבר ביאר התנא במשנה (ברכות פ"ט מ"ה) שכוונת התורה לומר: בכל מאודך – בכל מדה ומדה שהוא מודד לך, הוי מודה לו במאוד מאוד. אלא, אחר שאנו מקבלים באהבה, עלינו גם להתפלל ולבקש את כל אשר ליבנו, כבן לפני אביו].

תפילות אלו אינן צריכות להיות בדוקא בבית הכנסת או במקומות הקדושים, אלא אפשר גם בבית, ברגע של מנוחה, רגע של הפסקה, או בדרך לצרכניה, בהמתנה לאוטובוס, בנסיעה לאיזה מקום, עלינו לנצל את הרגעים הללו לשיחה קצרה עם בורא העולם, כן, במילים שלך, בשפה שלך, בלב שלך... תפילות אלו צריכות להיכנס אצלנו להרגל חיים, שעל כל צעד ושעל נושאים תפילה לבורא.... וכאשר אנו נמצאים במחיצת הילדים, מומלץ מידי פעם להראות להם שאנחנו נושאים תפילה, להשתדל ששימו לב שהפה שלנו ממלמל תפילה, ואז הם ישאלו מה אנחנו אומרים? ואנחנו נשיב להם, שאנחנו מתפללים לקדוש ברוך הוא... פשוט וקל.

זאת ועוד, עלינו מידי פעם גם לשתף את הילדים בתפילות הללו, להשמיע להם מה שאנו מתפללים, לומר להם שעכשיו אנו מתפללות על דבר פלוני או אלמוני, ובכך הם יראו כיצד אנו חוטפים תפילות, ואף הם יתרגלו לדבר עם הבורא, וגם הם יפנימו שבכל עת ושעה, בכל רגע שאדם מרגיש צורך, בכל רגע שאדם רוצה להרגיש שייך, יכול הוא לעמוד על מקומו [הגשמי והרוחני], ולישא תפילה חרישית לבורא עולם, לבקש ולהתחנן.

כמו כן, מומלץ מאוד להרגיל את הילדים להתפלל על כל דבר וענין, לפני כל דבר שעושים, מבקשים מהקדוש ברוך הוא שיתן לנו את העזרה שיצאו הדברים כמו שצריך. כלומר, אם צריכים לצאת לדרך, לנסיעה, שאו תפילת הדרך לפני הבורא שתגיעו בשלום למחוז חפצכם. כאשר בנכם או בתכם עולים כיתה, נכנסים לישיבה או לסמינר, זה הזמן להרגילים להתפלל על עצמם, על הצלחתם בלימודים, בחברה, למצוא חן בעיני הצוות וכיוצא בזה... [כמובן, כדאי שהילדים ידעו על כך שהורים מתפללים להצלחתם, וכמו שהודגש במאמר הקודם].

יוצאים לקניות, בקשו מאת הבורא שיזמין לכם את צרכיכם במהרה, ולא תצטרכו להסתובב שעות על גבי שעות, ועוד לחזור בידים ריקניות...

אלא, שבנושא זה יש צורך בהירות. כאשר התפללתם לפני הבורא לדוגמא שהקניות ילכו בקלות, ודוקא הפעם הקניות לא הלכו כל כך בקלות. עליכם מיד לשקף בפני הילדים את מה שיכול לעבור להם בראש, וכוונתי לשאלה שיכולה לנקר במוחם: הרי התפללנו שהכל ילך בקלות, ומדוע לא כך היה בשטח. כאן עליך להבהיר, שאמנם אנחנו ביקשנו, התפללנו, אך יש גם צד שני למטבע, יש את אבא שבשמים, שהוא היודע מה טוב עבורנו, הוא היודע מה הכי כדאי לנו, ואם הוא חשב אחרת, אז אנחנו מקבלים את זה בשמחה...

בקיצור, הרווחתם כאן גם תפילה בהלוך, גם הטמעת מסרים בחזור, נפלא. וברור לכולנו, שדוקא המסרים הנשלפים מאתנו שלא במכוון, שלא ברשמיות בשולחן השבת, הם נכנסים עמוק יותר למוחם של הילדים, וישאו פרי ברגעים כאלה ואחרים שהם יצטרכו אותם.

כמו כן, עלינו להרגיל את הילדים שהתפילה לא חייבת להיות רק בקשה, אלא עלינו לשאת תפילת הודיה על כל יום ויום שאנו חיים, נושמים, בריאים, יש לנו בגד ללבוש, לחם לאכול וכו'. להתרגל להודות לבורא על כל מה שהוא חונן אותנו בכל עת ושעה, להבין ולהפנים שלא הכל מגיע לנו, וכי כל מתנת ידו היא בחסד וברחמים, ועלינו להודות לו על רחמיו.

בית בו נושא התפילה נמצא בחלל האוויר בכל עת ובכל שעה, סביר מאוד להניח כי הילדים ידבקו בנושא רוחני זה, ויתפללו גם את שלשת התפילות ביותר פנימיות, עם יותר רגש ונשמה, מתוך דביקות והתרפקות לפני הבורא...

לסיום כדאי שנדע, חוץ מכך שתפילה היא זכות, קירבת אלוקים, קיום מצוה, יש בחינוך לתפילות רווח עצום וחשוב מאוד מאוד לעתידם של ילדנו. שכן, אדם המחובר אל הבורא, על פי רוב הוא יותר מחוסן מפני גלי הים השוצפים להטביעו, מפני פיתויים כאלה ואחרים שהיצר הרע מניח לפתחו, שכן בכל רגע של התמודדות, קושי, הוא יפתח את ליבו – במקום בו הוא נמצא [בגשמיות וברוחניות וד"ל] – ללא צורך לסידור, לתהלים, לאווירת בית הכנסת, וישא תפילה ובקשה מאת הבורא שיעזור לו לעבור את ההתמודדות בשלום, לנצח את הניסיון... ואין ספק, שהתפילה תיתן לאדם כזה את הכוח להצליח, לנצח. ומיד אחר כך יעמוד האדם לפני הבורא להודות לו על העזרה בהתמודדות, ועל ההצלחה...

כן, מי שהתעסק עם נערים מתמודדים, יודע ומכיר, כמה חשוב לתת את כוח התפילה לאותם נערים, וכמה הם אכן משתמשים בכלי הזה בעת הצורך. בידינו הדבר, להרגיל בבית לתפילה, לקריאת תהילים, להודות לבורא, לשבח, ולבקש על העתיד.

בהצלחה!!!

בשבועיים הקרובים נגיש בפני הקוראים את הנושא המבוקש: חינוך לברכות
כיצד מחנכים ילדים לברך לפני אכילה, וכיצד מחנכים אותם לברכת המזון.
מה עושים כאשר הילד לא רוצה לברך לפני?
ומה לעשות כאשר הילד טוען שכבר בירך אחרי?

שבוע אחר כך נגיש: הקדמה לבין הזמנים
על מה צריך לשים דגש בימי בין הזמנים, וממה להתעלם. וכיצד אפשר למזער למינימום את הניסיונות הבאים. [מאמר חשוב מאוד להורים שיש בביתם נערים/ות מעל גיל בר/בת מצוה]

שבוע אחר כך נגיש: בין הזמנים (ג)
רעיונות כיצד לעבור את בין הזמנים בצורה רגועה, חוויתית, נשתדל לתת טיפים לעריכת קייטנה בבית, בלי שהילדים יצטרכו כל רגע לשאול 'מה עושים עכשיו'...

שפי ציבורי

מתאבלות הקוראים - כל אחד והשפיל life

לכבוד הרב אלחנן קרביץ שליט"א
מחבר הספרים **מה אתה מחפש/ת???**
חזקו ואמצו על הדברים הנפלאים אשר אתם כותבים מידי שבוע בשבוע. ייתן ד' ותוסיפו להחכים ולכוון את עם ישראל הצמא לדברים כאלו.
רציתי להוסיף על החוברת **מה אתה מחפש/ת???**: מעשה בבחור חוזר בתשובה שהגיע להתפלל מנחה באחת הישיבות הקדושות, והוא כמובן נעמד מתחילת התפילה, בכוונה מרובה, בתוך הסידור, במשך דקות ארוכות, וכשהגיע חזרת הש"ץ ראה כמה בחורים נכנסים ונעמדים בסוף בית המדרש ומשתלבים בתפילה יחד עם החזן בעל-פה ללא סידור ובמהירות, כשראה אותם הפטיר לעצמו, מסכנים תינוקות שנשבו... והוא צודק כיון שיש כאלה שחיים את כל החיים שלהם ללא מחשבה – בחורים ואפילו מבוגרים - למה בעצם אני חי כאן, מה המטרה, ומהי הדרך להשיגה.
אני חושב שבספר **מה אתה מחפש/ת???** אתם עונים על כך. ומומלץ ביותר לבחורים ולמבוגרים כאחד.

=====

נחשפתי לחוברת **מה את מחפשת???**, אני באמצע לגמוע אותה...
בטוח לי שיש לכם מיליוני זכויות!!
אני ב"ה נשואה ויש לי שם הרבה חיזוקים ועוד
ישר כח!!

תמשיכו לעשות חיל ולהרבות כבוד שמים!

=====

לרב קרביץ שליט"א
מאמרים מאלפים, מחזקים, מעוררים ומעודדים.
אשריכם ואשרי חלקכם.

=====

תודה על העלון המחכים, מחכים לו כל שבוע בציפיה דרוכה...
עצה קטנה- בכל שבת אני חדה חידה פשוטה וקלה מתוכן, מקרא הפרשה, ובני (גיל 7 ו-10) צריכים למצוא את התשובה במהלך קריאת התורה, ותגמול קטן בצידו. הרווח שהילדים עוקבים ונמצאים בקריאת התורה בשמחה ובחשק.
נ.ב. שבת אחת שכחתי לחפש חידה ולכן בקשתי מילדי שבמהלך קריאת התורה הם יחפשו חידות, ובשולחן השבת לאחר מכן היה פשוט מרתק. (לדוגמא: שמות פרשות בפרשת קרח - קדושים ויקהל מטות תרומה)

מ. מנצ'סטר

=====

היכן ניתן להשיג את הספרים המיוחדים **מה אתה מחפש/ת???** [\[ברשת חנויות בספרים 'יפה נוף'\]](#)
ישר כוח על החינוך המיוחד ובפרט על העלון של השבוע ממש תענוג.
נשמח שתכתבו על חינוך לגיל הרך שהוא הקובע, אך עליו כמעט ואין הוראות וכולם מתמקדים במשברים שרובם מגיעים כתוצאה מהליקויים שבגיל הרך,
תודה רבה